

Josip Leović

Godine 1955. navršilo se 70 godina života i 50 godina umjetničkog stvaranja akademskog slikara Josipa Leovića, koji je cijelim svojim životom i radom usko povezan s Osijekom. Svoje je radove izlagao najmanje kojih 20 puta, bilo samostalno, bilo u zajednici s drugim umjetnicima. Vrlo zanimiva bila je njegova samostalna izložba u Osijeku novembra 1956. g., koja je bolje nego ikoja ranije reprezentirala njegove umjetničke kvalitete.

Bila su izložena velika platna, parafraze na egipatsku umjetnost, na kojima je izražena monumentalnost egipatske likovne umjetnosti. Platna su istodobno prikazivala istinski doživljeno egipatsko likovno stvaralaštvo, kao i slobodu u njegovoj interpretaciji.

Originalnu je zamisao umjetnik imao, kad je na velikom platnu preradio poznati starohrvatski reljef od kamena, koji prikazuje kralja na prestolju, dok pred njima ničice pada podanik. Tu je pokazao, da umije istinski shvatiti i slijediti primitivni izraz naše srednjevjekovne umjetnosti, koji uza svu jednostavnost tehnike može biti i te kako snažan. Od velikih ulja vrijedi istaći još i »Apaškinju« zbog savršeno uspjelog štimunga pri petrolejki i pri dimu cigarete.

Ulja, kao »Stara Drava« s vrbama i lopočima u maglovitoj rasvjeti, »Zelena slika«, na kojoj su bujna priroda i cvijeće upravo dekorativno stilizirani u finim tonovima zelene boje i drugi pejzaži daju sažeti i osebujni rezime ljepota osječkog terena.

Bilo je tu i akvarela, grafike i kiparskih radova. Tko ih je vidio ne će lako zaboraviti oba autoportreta, lice glumca u svijetlu rampe, meki ženski akt, bujno komešanje ljudi i konja pri zidanju stadiona, oltar iz Starih Ledenica pri bljesku munje. Svi ovi, kao i mnogi drugi nespomenuti radovi dokaz su velike tehničke vještine, a njihov sadržaj govori o doživljajima čovjeka i umjetnika, koji je živahno i potpuno na svoj način reagirao na manifestacije prirode i ljudskog života. Budući da je Leović najveći dio života proveo u Osijeku, te baš ovdje i u okolici crpio pobude za svoje motive, mi u njegovoj umjetnosti gledamo grad i okolicu kao u nekom magičnom ogledalu. Prevoz na Dravi sa suncem u horizontu, lađari, pecaroši, šuma, vrbe, lopoči, crkveni toranj u magli, sve se to slijeva u jednu simfoniju boja i tonova, koji izviru iz ovoga tla.

Na Leovićevim slikama i grafičkim radovima susrećemo se s monumentalnosti, dekorativnosti i stilizovanosti (egipatska i starohrvatska platna), sanjarskim ugođajem (ženski aktovi), snagom (ciklus iz života prethistorijskog čovjeka), izražavanjem snage i brzine (konj u trku, auto u magli, alkar) te patosom i kontrastima.

Iste se osebine susreću na njegovim mnogobrojnim kiparskim radovima, koji su izrađeni u kamenu, sadri i drvu. Patosom i kontrastima ističe se skupina »Ursus sa Ligijom na rukama«, a originalnom stilizacijom u drvetu nedovršena »Sova«.

Leovićev cjelokupni opus daleko je veći, negoli što ga je mogla spomenuta izložba prikazati, ali ona je ipak vjerno odrazila široku skalu onoga, što je duboko promislio, osjetio, te htio i umio originalno i po tehnici raznovrsno, prikazati. Leović mnogo uživa u prirodi, razmišlja o razvoju čovjeka, uživljava se u primitivne umjetnosti isto kao i u zrela umjetnička dostignuća, divi se snazi, ljepoti i okretnosti čovječjeg tijela,

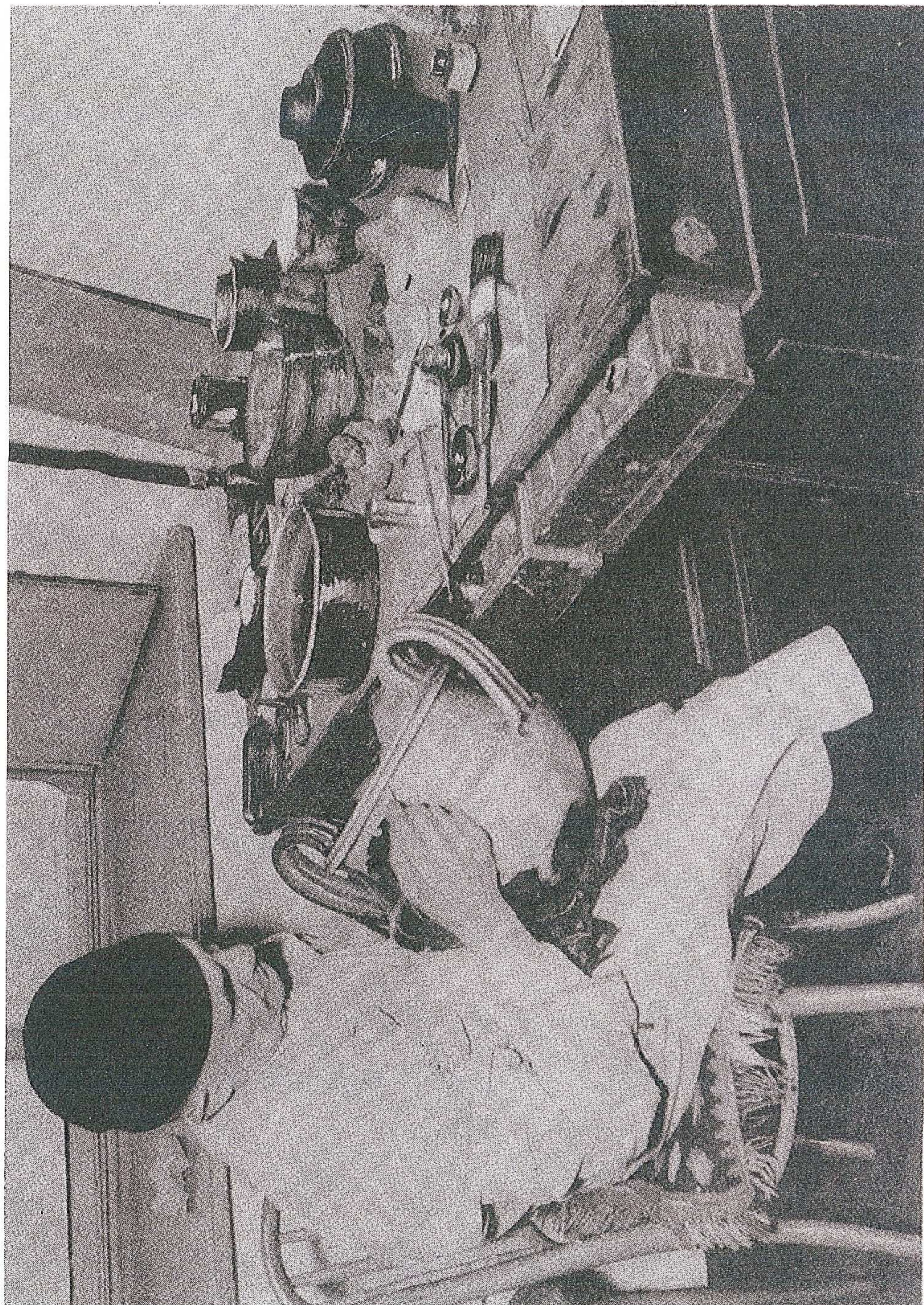
voli i shvaća životinje, naročito konje — i sve je to opjevao na svojim platnima, grafičkim radovima i kipovima,

Neobično razvijen instikt i veliko iskustvo u poznavanju osebina raznih materijala učinilo je Leovića izvanrednim restauratorom i preparatorom u muzeju. Treba li spasiti od propasti mamutove kljove, treba li od rđe ili divlje patine očuvati kakav željezni ili brončani predmet, treba li od fragmenata sastaviti keramiku, treba li štogod isklesati u kamenu, izrezbariti u drvetu, treba li čistiti i restaurirati staru sliku — sve će to Leović majstorski izvesti. Tu ga opet prepoznamo kao pravog umjetnika, koji do u tančine može da se uživi isto tako u rad ruku prethistorijskog čovjeka, čovjeka rimske ili starohrvatske epohe, kao što može da se uživi u rad i tehniku profinjene umjetnosti 18., 19. ili 20. stoljeća.

Muzej posjeduje mnogo restauratorskih bravura koje je izveo na prethistorijskom i antiknom materijalu s našega terena. Na nekim se eksponatima jasno vidi, kako je od neznatnih, manje više brojnih fragmenata keramike ili bronce uživljavanjem u materiju i formu dobio apsolutno sigurne rezultate, koji su tako u njegovim čarobnim rukama spašeni za arheološku nauku.

Josip Leović se rodio u Osijeku g. 1885. Prve škole polazio je u Osijeku, dok je prvu umjetničku izobrazbu dobio u Beču. U Beču je proveo vrijeme od 1902. do 1911. g. učeći razne vrste umjetničkog obrta, poglavito klesarskog. Kao klesar radio je kod tada čuvenog »Hofstein-metzmeistera« Eduarda Hausera, a poslije i kod drugih u Beču i Gracu. God. 1911. pošao je u Zagreb na Privremenu višu školu za umjetnost i umjetnički obrt, gdje su mu profesori bili Crnčić, Kovačević, Čikoš-Sessia i drugi. — Nakon svršenih studija ostao je godinu dana kod Crnčića na specijalizaciji u bakrorezu, ali je u isto vrijeme vježbao u Narodnoj tiskari litografiju. Kad je g. 1916. dobio stipendiju, otišao je u Beč na Grafičku školu, gdje se usavršio u bakrorezu i litografiji. God. 1917. vratio se u Zagreb, da radi uz Crnčića, no nakon kraćeg vremena odlazi u Osijek i tu ostaje do danas. Od god. 1922. do 1947. radio je kao profesor crtanja na ženskoj realnoj gimnaziji, te uživao glas odličnog pedagoga; od 1947. do danas radi u muzeju kao restaurator i preparator.

Pinterović

Josip Leović pri restauriranju jedne posude

Foto Kes

Reprodukcija : 2 bojni offset tisk • LITOKARTON • OSIJEK